

L'home casat amb la paraula

RESSENYA-LLIBRES. Darrerament ha aparegut a les llibreries l'assaig sobre poesia i deu poetes catalans **'La paraula i el món'**, del també poeta i dramaturg vigatà **Lluís Solà** (1940), director de la revista de poesia **'Reduccions'**, la de més tradició al nostre país. Publicat als 73 anys, el llibre és el seu memorial sobre la concepció que té de la poesia i del seu vincle amb la societat.

Títol: La paraula i el món. Assaigs sobre poesia

Autor: Lluís Solà (1940)

Editorial: L'Avenç

Edició: 2013

Gènere: Assaig

Pàgines: 168

Preu: 18 ?

Si l'home vol reflexionar necessita paraules. Si l'home vol ser home necessita paraules. Sense la paraula, l'home no és home. De la mateixa manera, la poesia necessita la paraula per ser poesia. La connexió entre l'home i la poesia és aquesta: que necessiten els mots per ser, per existir.

Aquesta és la tesi de fons que plana en l'argumentari de Lluís Solà (Vic, 1940) al llarg de *La paraula i el món*, un assaig sobre grans poetes catalans. El treball es converteix en una mena d'acte de dignificació i de reconeixement d'un grup de poetes que han enriquit, sustentat, millorat i profunditzat la paraula. La paraula catalana.

Una paraula històricament perseguida, però persistida. I Solà fa dels poetes uns dels responsables més directes que la llengua no hagi caigut en l'oblit i avui en dia encara la puguem utilitzar. Però, a més, el seu escrit esdevé una mena de denúncia del fet que tant la poesia com els poetes d'aquí hagin estat ignorats i marginats internacionalment.

El llibre compta amb catorze capítols -més l'epíleg i la presentació- i tracta de **deu poetes**: Jacint Verdaguer, Joan Alcover, Joan Maragall, Joan Salvat-Papasseit, Agustí Bartra, Salvador Espriu, Mercè Rodoreda, Joan Vinyoli, Màrius Sampere i Miquel Bauçà. Els capítols tenen connexions els uns amb els altres i estiren el fil del cabdell de l'argument base exposat a l'inici de l'obra: la separació indissoluble de la paraula i l'home, de la paraula i la poesia, del poeta i la paraula.

Cosint l'argument

El subtítol del llibre podria ser perfectament "Nació i poesia". Perquè Solà considera que la paraula va lligada a un lloc, a un territori, i explica com cada llengua -amb la seva llista interminable de paraules-, així com cada persona, esdevé una manera concreta de veure el món. L'autor ho connecta amb la situació de la llengua catalana: «Vivim [...] en el "crim persistent contra l'esperit", és a dir, en i sota el procés de negació i d'extermini de la paraula heretada. La ferida que hem heretat [...] en el menyspreu de la paraula és el menyspreu de l'home, de la dignitat i de la llibertat de l'home». La paraula que pronunciem és herència i resultat del passat, però

paradoxalment la que fem servir és un principi pel que serà al futur.

Solà cus l'argument amb una reflexió acurada i il·luminadora sobre la llengua, aprofundint en el pensament sobre la paraula, intentant arribar-hi al fons. Sembla que pretengui, parlant sobre poesia, fer el mateix que la poesia; intenta aconseguir el mateix objectiu: entendre què hi ha al darrere de la paraula.

El propòsit de l'autor és tan inabastable però alhora tan ambiciós que, sense la maduresa i un grau d'intel·ligència i humanitat com els de Solà, aquesta obra estaria condemnada a la ruïna. Però no. El vigatà construeix un document que és el resultat d'una vida lligada a la poesia, a la paraula catalana nostrada. I n'extreu unes lliçons que recull aquí i que impacten per la seva fortalesa argumental.

De fet, el perill de l'ambiciós però paradoxalment humil -per sincer- assaig és que sigui inaccessible, que no ho puguem entendre. Tanmateix, l'autor és capaç de presentar-nos un llibre a què poden accedir tant persones que no llegeixen mai poesia com catedràtics de Filologia. Potser perquè l'argument de fons i el seu desenvolupament és brillant.

La paraula obsessiva

Lluís Solà sap de què parla. És poeta i dramaturg. Ha treballat tota la seva vida amb la paraula, com el fuster que treballa la fusta, el forner el pa o el pintor els colors. Ha estat un compositor amb i de la paraula. L'ha acompanyat tota la vida i només és així com es pot entendre la profunditat obsessiva del seu pensament.

L'autor vigatà sorprèn el lector per l'estima, l'admiració i l'amor constants per la paraula. És capaç de definir la musicalitat de la poesia. D'explicar la fluïdesa desordenada de la paraula que la poesia monumentalitza i engrandeix. Ens fa veure com la paraula oral precedeix la paraula escrita i, per tant, com l'una es deu a l'altra. Com la poesia beu dels crits que fa el mariner, dels nens que juguen al carrer, del camioner, del carter i del cambrer. Com la poesia és patrimoni col·lectiu perquè es deu a la paraula oral del món que compartim.

Però la llengua concreta sempre pertany a un lloc determinat. La pèrdua de la paraula és la deshumanització i l'extermini d'una riquesa incommensurable. La persecució i la voluntat de desaparició d'una llengua és un crim contra la humanitat. Solà és clar: «La nostra condició i la nostra història és així: no podem renunciar a la paraula situada, sense renunciar a nosaltres mateixos». Per això l'autor escolta i selecciona la veu de deu poetes catalans i, com un científic, n'enalteix les troballes, els descobriments sobre la paraula. Per entendre'ns a nosaltres, per comprendre l'home, Solà ens ensenya la necessitat d'escoltar els poetes. Amb aquest punt de partida, els escolta i hi aprofundeix tant en el poeta individual com en el conjunt.

Som davant d'un llibre imprescindible per a qualsevol persona que treballi amb la paraula. Des de periodistes fins a artistes. Des de filòsofs fins a polítics. Fins i tot podria ser un bon llibre per als instituts o, això segur, les universitats. Un document de poques pàgines densament il·luminadores.

Lluís Solà, fotografiat per al portal 'Núvol', el dia de Sant Jordi. Foto: Maria Àngels Jordà/Núvol